

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

Extravagantes Commvnes, À Diversis Romanis Pontificibvs Post Sextum
Editæ, Cum Suis (Ut Vocant) Summulis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

ecundem fratrum consilio inhibemus, ne quisquam contra definita, ordinata seu facta per ipsum verbo vel si quis scienter approbat, vel defendat. Si quis vero contra presumperit, tanquam contumax, & re-

bellis Roman. Eccles. ab omnibus habeatur. Nulli ex-
go, &c. Date Avignon. IV. Idus Novembris
Pontificatus nostri Anno
nono.

Constitutiones viginti Joannis vicesimi secundas finit.

EXTRAVAGANTES COMMUNES, A DIVERSIS ROMA- NIS PONTIFICIBUS POST SEXTUM EDITÆ, CUM SUIS (UT VO- CANT) SUMMULIS.

DE CONSuetudine.

TITULUS I.
CAP. VNIC.

*Constatudo impediens ne legati sedis Apostolice recipiantur, non valeat. & illa non obstan-
te legati ipsi sunt ab omnibus recipiendi. & eos impeditentes ipso facto excommu-
nicationem incurvant. & eorum terra ecclesiastico sub-
jiciuntur interdicto.*

Ioannes XXI.

Vper gentes & regna Romanus Ponti-
fex a Domino constitutus, cum perso-
naliter singulari regiones circuere non
possit, nec circa gregem libi creditum
curam pastoralis sollicitudinis exercere
necessitate habet interdum ex debito im-
posita levius suos ad diversas mun-
icipia (prout necessitates emercent) definire lega-
tum, qui rites ipsius suspendo, errata corrigan, alpeta
in plena convertant, & communis sibi populi salutis in-
cognitus ministerent. Verumtamen aliqui hujusmodi
alii & postulatam ipsius Roman. Pontificis, qua-
nto ad hominem, tē a Deo recepit, sub suo arbitrio redige-
re possentes, legatos ipsi nisi ab eis petiti fuerint, vel
ad templum eorum transmissi, sibi terras subiectas
(quæcunq[ue] hoc eis de confucitudine competere) ingredi-
posse permittunt. Nos hujusmodi confuetudinem, non
conveniensibilem, quam nonnunquam animatum se-
construant, detrahentemque Apostolica pacifati,
autem Apoli penitus reprobantes, legatos ipsos ab
eis, conjunctaque presernientis, conditionis, aut
latae fuisse, debere admitti determinamus; nec eos pra-
ecepimus condicendum impediti posse a quoquam
Confusio nomine glorianti, quo minus regna, provin-
ciae & terras quælibet, ad quæ ipsos destinari conrigent,
agendam libere, ac commissi sibi legationis officium
concessum eidem. Qui verò de exercitu super prædi-
cato legatos, aut etiam nuncios, quos ad qualcumque
parte pro causis quibuslibet sedes ipsa transferunt, excom-
municationis incurvant. Regna, terra & loca quilibet
sibi eisdem tandem sint eo ipso ecclesiastico suppo-

rita interdicto, quæcumq[ue] hujusmodi contumacia due-

sunt periculum. Non obstantibus quibuslibet indulgentiis,

auctiōne, aut privilegiis, Imperatoribus ac Regibus, seu

quibuscumque alii sub quibuscumque modis, tenoribus

& formis a fide ipsa concessis, quæ contra præmissa nullis

volumus suffragari.

DE POSTULATIONE PRÆLA-
TORUM.

TITULUS II.

CAP. VNIC.

*Minores XXVII. annos seculares, & mendicantes religiosi, ad
certas ecclesias postulare possunt: & punitur tam postulari-
tes, quod postulare.*

Ioannes XXI.

D Ispendit & periculis variis, quæ ex subter-
ritis postulationibus possent ecclesiis eveni-
re, & vacationum diuturnitatibus, quæ con-
fuerant nonnunquam ex postulationibus irrationa-
biliter provenire, ac dispendit, quæ inde frequenter
ecclesiis incurunt, ad futuram rei memoriam obistere
cupientes: ilium, qui vigesimum septimum non attige-
rit annum, ad cathedralem, necnon professorum cuiuslibet
mendicantium ordinis, ad inferiores cathedralibus ec-
clesias, ad monasteria extra suos ordines postulari edi-
cio perpetuo prohibemus. Quod si secus postulatum fue-
rit & attentatum, irrumac nullius penitus sit momenti.
Et qui scienter processerint ad eandem, ea vice postulandi

ac eligendi potestas privatos, ac beneficiis, quia in ipsa
obtinetur coelestia, ad quam postulationem hujusmodi
secesserunt; per augurium noverint se suscipiens. Postula-
tio vero, qui postulationis de se factae negotiorum summa
per levet per alium in Romana curia proculsi, illud ibi
proponi publico vel privato consilio facientes, et
enim sunt dantur dispositioni sedis Apost. committendo.
Si enim annum XXXVII non attigisse seferire (ut preseruerit)
aliquis ad XXXV annum. Exteros vero seculares & re-
ligiosos extra suorum administrationes ordinum perpet-
uo ineligibles ac impossibiliter esse decernimus, ac
proruncahibiles ad qualunque dignitates ecclesiasticas,
& beneficia quelibet obtinenda.

DE ELECTIONE.
TITVLVS III.
CAP. I.

Mulii prebas argumenta, promotois no curia non debere ad
propre redire sine litteris sua promovit. Quia si quae fuerint,
prelati non sunt habendi, pondas, iuramenta esse expedita. Et
haec extraevagantia facit mentem panner. In cap. qualiter de e-
lecto dicunt, quod nullus antequam habeat litteras Apostolicae sub-
qua promovit, debet administrare, quod debet recipi ex eius vita tan-
quam prelatis; alias resipientes & recipiente incursum panam
quod habet.

In pista nobis debitum levitatem exposcit, ut qui ad reformatos in clero mores & actus (prout nonnulli ex alia permittunt) solerter intendimus, ibi principale reformationis accommodo ut remedium eponoramus, ubi magis teplacius periculum immovere. Sanè quam periculum existat, quod aliquis in officio, dignitate vel graduofore se affectat, & prolati etiam habeatur, nisi prius apostolus, quod affectus, legitimis ostendere documentis, tam eti cibibus, quam ex canonibus influere colligatur evidenter. Afferentiamque cum mandatis principis ferent, credendum non est, nisi hoc felicitus probaverit. Nec familiariter creditur le affectenti legatum. Nunquam enim Apol. fidelis morte habuit, atque ligatus apertis undecimque legationem suscepit. Sed ita dicunt se de legatum sedis eidem, creatur vel intentiar, nisi de mandato Apolistico fidei doceat oscula. Similiter clerici ad alienam dictesefine fuorum ordinacionis eti causenientes, nec in suis recipiantur ordinibus, nec ad superiores ascendant. Clerici quoque & monachi que de suis civitatis ad alienam urbem proficerant (nisi munus tenentur quoniam litteris praetatorum) non sunt eleici vel monachii reputandi. Si quis præterea in clericum electum dicatur, non factorem le nomine, hoc scrutari debet: quia non sine periculo est in talibus communica iudicium. Quod autem in illis, qui le Episcopos, vel superiores prelatos, auctoriam Abbatibus, Priors, fratibus monasteriorum rectores, quounque nomine censentur, appellant, si discussi celebri & diligens censa, laiciusque apparat: si scandala & pericula gravia (que ipsorum patere posset communicatio indiculis) diligenter attendantur. Hinc nos evidenter evocata, ut cum praemissis aliis causibus, qui minoris existimantur, si ex constitucionibus editis prouidim, hunc ultimum, qui pericula graviora minatur, nequaquam sine provisionis opportune remedio relinquantur. Præsentis itaque perpetuo valitura constitutione factis, ut Episcopi & alli prelati superiores, necnon Abbatibus, Priors & certi monasteriorum regimini exercentes, quounque nomine censentur, qui apud dictam sedem promoventur, aut confirmationis, consecratiois, vel benedictionis missas recipient, ad commissariis ecclesiasticis & monasteriis abique dicta sedis litteris huiusmodi, eorum promotionem, confirmationem, con-

CAP. II.
Si religiosus ecclesie non petenter vel non sive
confidenter, intra tempus medium annum per praecepta ipsius
superioris, sed ex ipso privatus per se est ecclesie membra, et
non electoribus etiam elegere, h. dicitur de quodlibet.

CAP. III.

Quatuor Patriarchalibus ecclesiis vacantes, quae non posse provideri Romano Pontifice inconsulsi: quia si jam fuerint, irritum decorinatur.

Sancta & Romana ecclesia, qui disponit bonis
super omnes alias ordinari potestimur, ut
patrum a Deo, iupote matre universum Cœlum, illu-
m, & magistra, quasque parochiales eti, actas
inter quas poli sunt Romanam eccliam. Contra
politanam primam, Alexandrinam Ieuanam, Antio-
chenam tertium, & Hierosolymitanam quattuor loca
potuit obtinere, ipsaque multas paroquias & homi-
bus ac privilegiis decoravit: de quaenam precep-
tibus eum cas vacare contigit, tunc enim exponem-
randum, & attentius proponendum, quatenus mun-
imenta altitudine dignitas, & genitio, etiam
profluviosum existimat. Super hocq[ue]mq[ue]m
nostris habet deliberatione matra, inter die sua
confederationi occurrit, quod nomen gradus regis
clariorum sedis patriarchalium curvata, est adiutor
ctar, aut occupata ab Infulabut, et a fulmine
nuntiatur, ipsorum capitulis ten convenienter
difficilis indebet evitatioq[ue]m p[ro]p[ter]ea, q[ui]d
fieri loca a curvibusq[ue]m remota.

Ex quo contingit (sicut experientis nuper nos docuit) quod vacante Constantino politana ecclesia, per mortem beati memorie Petri Patriarchae, idolum per unum dum eam sive canonico fuit de novo paxore electio ecclesiam, alii canonici suis agentibus in remota: dictus numerus electus iuri, si quod sibi ex electione huiusmodi competit, in nostris manibus ponere ac libere resignari. Ideoque de eorumdem fratrum consilio & Apostolice potestatis plenitudine statutum, ut quandiu civitatis regia communio, aut infidelium habent, aut subiecta editione, aut denunciatur per eos, canonici dictum patriarchalium sedum, cum eas vel ipsorum aliis quam, seu aliquas vacare contigerit, ad electionem, postulationem, seu quamvis provisionem de praefiendo si Patriarcha vel paxore nullo modo procedant, quoque ad Agost. fedis notitiam deducatur. Nos enim a curia generali decernimus irruim & inane, si fecus per predicta capitula conventionem vel canonicos, aut quamvis vel alios scienter vel ignoranter fuerit attentatio: non obtinatibus quibuscumque ipsorum ecclesiasticis velationibus earum confundendibus vel flattuis, iungendo confirmatione dicta fedis, vel quamvis alia summae vallatis, seu constitutis, privilegiis, vel iudicemus fedis ejusdem, per quae effectus praemium impedit possit quoniam nobiliter, vel differti, & de quibus quocunque votis tenoribus de verbo ad verbum nostris litteris habent efficit mentio specialis. Nulli ergo. Data Laterani X. Calend. Ianuar. Pontificatus nostri anno 7.

CAP. IV.

Commissaria apud fed. Apoll. vacantes sive sibi Papa reservata, quae & quare apud fedem vacare dicuntur eandem, explicantur reservacionibus, secundum de pensionibus.

Iohannes XXII.

Edicto pastoralis officii, nobis quinquam immixta superius dispositione commissi, percutiunt annuum & ecclesiarum ac monasteriorum dispensandum, quod ipsorum vacationes diuinis ipsi solent frequentari provere, congrua remedium (quantum nobis ex alio conceditur) fabriter occurreret intendentes, ut celerrim & utilius provideatur ecclesias ac monasteriis mendicatis, & ut Rom. eccl. quae super ipsas ecclesias ac monasteria ex divina provisione obtinet directorum principatum, honor debitus impendatur: praecellorum nostrorum Romanorum Pontificum, prae dictum feliciter record. Bonif. VIII. qui dignitates, personae ecclesiae & sita ecclesiastica beneficia, & Clem. V. qui huiusmodi dignitates, perfornatus, ecclesias, beneficia, quae cathedralis ecclesias quilibet, monasteria, prioratus, administrationes & officia quocunque, que apud fedem Apost. vacarent, provisioni Apostoliis suis certis tenoribus reservaverunt, vestigis inherentes. Non ex causa rationabilibus, quae ad id nostrum animos induerunt, de fratum nostrorum consilio, annula detrahendo, aliqua declarando, & quadam addendo de novo, episcopales, & carum superiores fedes, monasteria, & regulares ecclesias, ad qua in qui ei pro tempore praefenderint finit, etiam per electionem canonum corundem, dignitates, prioratus, officia vel administratio, ut eorumdem, dignitates, personae, praebendas, aequaliter ecclesiastica beneficia, cum cura vel sine cura, quocunque nomine censeantur, quae apud praedictam eadem vacant ad praesens, & ex nunc in ante (donec Chilii dignatio nos dignabatur) universali ecclesia specifica huiusmodi praefidere) vagare contigerit apud eam & provisioni nostre de fratum nostrorum consilio autoritate Apostolica referamus. Huiusmodi autem fedes, monasteria, ecclesias & alia praefata beneficia ecclesiastica, per mortem vel depositionem, ac privationem eorum, qui ea obtinuerent: per electionem satis-

modi, ad ecclesiastica & monasteria, sive alia loca religiosa, vel alia ecclesiastica, eorumque prelatos, sive personas, ad quas anteas eorum diplomatio pertinebat, seu quibus immediatae subfessae noluntur, libere reverantur; nisi eis quid canonum obliteret, vel de ipsa altera doceantur disponendum.

DE AVCTORITATE ET VSV PALLII.

TITVLVS IV.

CAP. VNICVM.

Pallii traditio per objectum crimini vel defectus retardari non debet, nisi objectum premitti iuramento, de objecto promptam fidem faciat. Et quod si promptam fidem facere, declarat.

Iohannes XXII.

MAltius hominum, qua sapientia circa impedientiam pallii datonem committuntur, volentes salubriter obviare, hac in perpetuum valitura constitutio teneamus, ut deinceps per objectum cuiusvis criminis seu defectus traditio pallii, facienda iis, qui ad metropolitanarum ecclesiarum, seu sacerdotum regimen affluminuntur, non impeditur in aliquo nec redetur, nisi objecientes sicut corporali prestito iuramento, le id maiusque non agere, sed objecta vera esse credere, ac de objectis offerant facere promptam fidem: & nihilominus ad ponam talionis, seu extraordinariam se obligent arbitrio praesidentes. Promptam vero fidem intelligamus in hoc casu, si intra bimetus temporis spatium numerandum dicta collationis id ante probaverint legitimè, quod opponunt. Quid si non fecerint (eorum objectibus nequaquam obstantibus) ad ipsius traditionem pallii procedatur. Per traditionem autem hujusmodi, via accusationis, denunciationis, vel inquisitionis nullum voluntus prejudicium generari.

DE OFFICIO CVSTODIS.

TITVLVS V.

CAP. VNICVM.

Breviariorum mendicantium conventibus plures campanae effreni possunt sine speciali Pope licentia: plures autem campanas in refectione, capituli & aliis dicti possunt ipso religiose mendicantes habere, hoc dicit. Et illi extravagans mordaci: & quipollare campanas effi custodis officium, ut patet ead. tit. c. i. in ant. eto hic non abs recalcata est.

Iohannes XXII.

Via cunctos orthodoxe fidei professores, & viros praesentim ecclesiasticos sic hortamus adiuvarem, & quod alias etiam conversari, quod ex ipsorum gestis nullius offendatur iustitia, nec cuiquam scandali materia preparetur. Advenientes quod eo, quod nonnulli mendicantium ordinum professores in nonnullis suis conventibus plures campanas obtinunt, & in posterum fatigunt obitnere, ecclesiarum ad ecclesias alia sua querunt propter iustitiae detrahunt, & exinde civitatum locorum interdum aferri divinis officiis impeditiendum: vide turcum inter ipsos litigis & scandala via aperiti. Nos premillis obviae cuperentes periculis, pacemque dedicantes inter ipsos (hinc bene pacis auctor non colligunt) observari: de fratre nostrorum confilio hoc editio perpetua ordinamus, quod religiosi dictorum ordinum mendicantium in nullo conventu suo, seu loco, plures campanas habent, fine sedis Apostolicae licentia specialis, sed una tantummodo pro loco quilibet fin contenti. Quod si forsan communitas seu universitas aliqua ecclesiastica vel mundana, seu idem religiosi pro illis, in aliquo ipsorum locorum campanam aliam habuerint, vel nunc habent, non illam, sed aliam solam eo-

tum specialiter usibus deponant publice valere possunt & nocturnis, missis & aliis coniunctis. Cum religiosis eidem permittimus, quod ubi habent illas campanas fine lite & contradictione qualiter in diuina xxi proprios habuerint, & nunc habent, illas deinceps libere uti possint. Aliis quoque locis, non habitis intra trium mensum (primum de die 25. Ianuarii) campanilibus deponendas, & nullatenus sonus eis, sibi, capitulis, & aliis forsan officiis religiosum conseruare haberet, sub ista nostra condicione, nolumus comprehendere. Nulli ergo, & Diuina xxi. Pontificatus nostri Anno 1.

DE OFFICIO DELEGATI.

TITVLVS VI.

CAP. VNICVM.

Littera Apostolica imperato ad gratias ad ecclesias circuataibus seu diocesibus datus erant integras, modis igne folio de ligno ut duas plures certe, sed unius folio propter divini cultus augmentationem. & propter ecclesias executiones, seu peccates sursum, habent dicta sententia, ut in dictis, quem habent in ea, am suorum remanebant. a

Iohannes XXII. Episcopus, serui formata, a

perpetuaria memori.

Sedes Apostolica in suis actibus venientia quicquid, lucem amans, libenter evita modis galutis involvuntur: illangos si semper in ordinationibus revertere canemant intendit, & illam proueniant commoda, quod alii non immensum. Sanè pridem ad divini cultus augmentum, & ad fulorem populi, quem in nonnullis ordinibus & confessibus se multiplicaret alitissimum, quod non de singulorum virtutis nequebat, ut deinceps apostolus inspicere, aut alias partes boni pallii regis, libenter intendentis, in plures diocesos etiam nonnullas in duas, & aliquas in plures directe etiam dividendas, certas earam civitatis & ecclesias communia theatrales, quarum singulis propriis tabernaculis, litteras justissimis affiguntur. Verum quoniam plures ecclesias ordinacionem seu divisionem nonsem habent, nisi a nobis, quam à predecessoribus nostris Romanis Pontificibus Apostolicas obtinuerunt litteras, forte ecclesiasticis in ipsius rure integris diocesibus viciniorum quorum nonnullas etiam adhuc exercitio mandabat. Nos amovere volentes cuiuslibet dubitationem, quoniam qui circa executionem gratiarum super habendam officia concilariarum potest forsan indebet, validius attentus quod per ordinationem seu divisionem dei diocesorum apud praedictum, jux ad rem expeditius dicta sententia ait: competens ex actione & iunctu non sit, quod adeo efficax in divinis diocesibus maect, nisi de quoniam integras autoritate praefectione mandat, & alios, ad quos id pertinet, ad dictas executiones adduci, quibus ante divisiones iuris poterant, & debebant. Ideo eam declaramus ad litteras Apostolicas iustitiam continentes, ut certi judices dare per illas in causis quarumlibet iurisdictionis, quae nunc de eisdem diocesibus dividuntur,

² Hoc extravagans habuit anno XX. hoc. XIII. concessi grat. cum. decretum Zeno.

pollutissima eum tenorem perinde procedere, ac si die diacones, de quibus mentio in eisdem literis habetur integrus remansisset. Nulli ergo omnino homini vel ecclesie hanc paginam nostra declarationis infringere, vel ei audi somatorio contrarie. Si quis autem hoc attendere presumperet, indignationem omnipotens Deus & beatorum Petri & Pauli Apollolorum eius (e)sco noviter incursum. Datum Avignon. 3. Cal. Novemb. Pontificatus nostri Anno 2.

DE OFFICIO IUDICIS ORDINARII.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Sed quia monasteriorum visitatio non tenetur accipere monachos illius magistrorum pro tabellionibus: etiamque loci haberes confundentes. Non alii visitatione debet esse finis, sed duo vel tres clerici concurantes, qui similitudine clericis, secum efficiantur. b.d.

Bonifacius VIII.

Dicitur Superioribus reverentiam subiti: & dum fabulator ab eis proculis correctionem vel curantium medicamenta recipiunt, obedientia exhibere tenentur. Rursum oportet prepositos cum charitate & cōrigente: decet eos inferre humilitatem, quod docent, & paterna subiectos dilectione fovere. Sacerdos delictus effugitur, si onerofus creditor minime reperit. Sunt duodecim venerabiles fratres nostro A. Iohannes Dulmen, ad visitandum capitulum suum ecclésie Dulmen, qui regularis est ordinis sancti Benedicti formidat, descendente, prior & capitulum ipsius ecclésie cōspicentes, quod de confitendum erat ecclésie iupradicta, tempore, eorum non erat memoria, inconcessis ferme, quod Episcopi Dulmen, qui futuri pro tempore per fidem ab aliis religiosis sibi a dūcētis, vel clericis, vel laicis secularibus quibusunque, afflūximus sibi loco utriusque monacho seu monachis capituli memoratis, visitationem suam hastenus prefato impendebant capitulo: sicutque eidem Episcopo, ut omnes tam clericos, clericos, religiosos & seculares (antequam visitationem annuuntur exercere) à capitulo præcepere amovent: quod immo parati erant episcopum admittere, ad visitationem hismodi peragendam. Et quia dictus Episcopus nos ille hoc non audire, quanquam protelatur (eiusdem omnes clericos, sive, alios (prater tres, vel quartus, & notarium) comovere: & sic suam visitationem cōspicere & completere, idem prior & capitulum ad sedem apoliticam appellarunt. Proprio itaque huiusmodi negotio coram nobis, & audiens, & intellexisse, qui patres voluerunt: non confidantes, quod confundenda predicta contra communem utilitatem, facultatem probationum (qua non est angustanda) refingit, propter quod eam, ut valfa scilicet sit rerum probata, quia publice intereat, non veritas oscultetur, cauimus ut current magistratus tellari, id est tellificari voluntis, leprosos, & alios telles, vel signatores praetextos. Et statutum generale concilium, ut à iudicibus ad latuam persona publica, vel duo viridonei, qui actus confirmarent. Quos quidem monachos ad predicta, tum propter eam proficiemus, qui illorum vocem facit ostendam, & ipsos arceri à iudicio, & publicis five cunctis arbitris, nec patitur (prout & consenserit novella deca) nulli in inquisitione hereticae pravitatis causa, confessionis (cujus vicem in hac parte duo viri per superius concilium obtinent) officium exercere: tum quia iudicci nec contra priorem, aut capitulum, quibus substat, qui corrigit invenientur, fideliter & recte conseruentur, confit non esse idoneos. Attendentes quo-

que quod id episcopali non modicum derabit dignitati, si ab Episcopo, qui dignitatem propriam suo ingenio augere debet, & comes honoris sui causa adhibiti abundantur, fessus sollem, inspecta quandoque forsan, quasvisitat, committere compellantur: dictam confitudinem, per quam prælibati prior & capitulum videntur nimium delicati, tanquam non rationabilem reprobamus. Sed ne sit Episcopus onerofus, determinimus, nostrorum prædecessorum vestigii inherentes, ut cum ad visitationem de cetero faciendam in ecclésia memoria descenderit, in visitationis actu duas vel tres honestas personae clericali charactere insignitas, quarum una ad minus sit religiosa ordinis supradicti, & unum notarium clericum secum habeat, & non plures: Confluerudine aliqua obstante, & compositione qualibet inter partes ipsas super hoc in contrarium facta hacenus non obstante. Nulli ergo licet hanc paginam reprobationis, constitutions, &c. Datum Anag. X. Calend. Augusti. Pontificatus nostri Anno 3.

CAP. II.

Beneficia plura incompatibilitate obtinens, sine dispensatione, delictum præter ultimum in manu ordinarii: intra duas mensas dominicas: alias pars incertis hic posse. Et debet ordinarius tales plura beneficia obtinens: compellere ad offendendam dispensationem: quod si non fecerit, ad ingressum ecclesiæ suffragendetur. vide cap. ordinarii. ad ms. lib. 6. quod si diligenter metuit, hoc extravagans sub hoc incertis collecta adactus.

Ioannes XXII.

Vt & quos virtutis amor à vita ambitionis exercent, & avaricie exsitate non retrahit, salem rigore coercent disciplina: Stanussem, ut quicunque plures dignitates, vel personatus aut parochiales ecclésias, aut dignitatem, vel personatum cum aliquo beneficio curam animalium habente, simul fine dispensatione canonica desinens, illa omnia & singula (illo duantax excepto, quod ultimum receperit, quod possit, si tamen in eo ex collatione canonica jus sibi competat, retinere) intra duas mensas à die notitiae huiusmodi nostre constitutions continentes numerando efficaciter, vero & facto, absque fraude aliquo in manu ordinarii dimittere teneat: per eum, vel per eos, ad quem, vel ad quos eorum dispositio spectabit, ex vice libere disponenda. Quod si non fecerit, etiam illo si pio iure privatus, in quo jus competit, eidem: & inhabili ad quicunque beneficia obtinenda penitus & confutatur. Qui vero deinceps receperit dignitatem, vel personatum, aut beneficium curam habens animalium annexam, si prius simile beneficium obtinebat, primus que postquam secundi possessionem habuerit, vel per eum (omni dolo & fraude cestantibus) quo minus habeat, sicut et privatus noscitur ipso iure, absque mora disponendo in manu ordinarii omnino similiter dimittere teneat, per cum vel eos, ad quem fei quos collatione ordinario spectaverit, disponendum: quod nisi fecerit, ex uno secundo si pio iure privatus, & inhabili ad factos ordines, & ad quodcumque beneficium ecclésiarum obtinendum. Ut autem præmissorum fructus facilius subsequatur, omnibus & singulis ordinariis in virtute sancte obedientie, & sub pena suspensionis ab ingressu ecclésia, quam eos (si in exequendis subsequentibus negligenter fuerint) incurtere volumus ipso facto, districte præcipimus & mandamus, ut sub certa & formidabili pena, eorum arbitrio infligenda, subditis suis plures dignitates & personatus aut ecclésias, quibus cura immunit, animalium, aut dignitatem, vel personatum cum alio beneficio, cui cura similis sit annexobimentibus, injungere debeant, quod dispensationes

^a Vnde Cap. Tred. siff. 13. de reform. cap. 2. § 4. Et siff. 24. de revo. forma 6. 17.

autocitate quarum huiusmodi ecclesias, personatus, vel dignitates obtinent, si quas habent, necnon & titulos ecclesiarum, dignitatem vel personatum corundem, intrat corpus pro facti qualitate ipsorum ordinariorum modicandum, arbitrio, ordinariis ipsis, vel iis, quem vel quos ad hoc duxerint deputandos, exhibere procent. De processibus habendis, ut per his exhibitis, propositis & productis, redditum abque mora dispendio per scripta publica confidencia super his, fedem Apostolicam certiori.

DE MAIORITATE ET OBE-DINTIA.

TITULUS VIII.

CAP. I.

Omnes Christi fideles de megestate salutis subfunt Romano Pausiisque utrum gladium habeat, & unum iudicat, a nemine, a nemine iudicatur. Hoc tamen extravagans Regem Fratrum & regicolas non amplius subiecti ecclesiæ Romanae, quam prius erant: ut pater & de privatis morib.

Bonifacius VIII.

VNAM sanctam ecclesiam catholicam & ipsam Apostolicam urgente fide credere cogimus & sumere. Nosque hanc sumiter credimus & sumi- plenter confitemur: extra quam nec satis est, nec remissio peccatorum. Sponso in Cantico a proclamante: *Via est columba mea, perfecta mea.* Vna est mater sua, electa genetrix sua, que unum corpus mysticum representat, coquus caput Christi: Christi vero Deus. In qua unus Dominus una Fides, unus Baptisma. Vna nempte fuit diluvii tempore arca Noe, unam ecclesiam prefigurans, qua in uno cubito consummata, unum (Noe videlicet) gubernatorium habuit & rectorem, extra quam omnia substantia super terram legimus fulledelet. Hanc autem veneramus & anteemus, dicente Domino ipso Propheta: *Eritis arcanae Deus animam meam & de manu canis unicam meam: pro anima enim, id est, pro se ipso capite simul oravit & corpore, quod corpus unicam scilicet ecclesiam nominavit, proprii sponsi fidei sacramentorum & charitatis ecclesie emittat.* Hec est unita & illa Domini inconclusa, que scilicet non fuit sed forte provenit. *Igitur Ecclesia unus & unicus, unum corpus, unum caput, non due capita, quasi monstrum: Christus videlicet & Christi vicarius Petrus, Petri successor, dicente Domino ipso Petro, *Pax: oves meas, inquit, & generaliter non singulariter has vel illas, per quod communis ibi intelligitur universus.* Sive ergo gradus sive alii se dicant, Petru quisque successoribus non esse commisso, fateatur necesse se de oviis Christi non esse: dicente Domino in Iohanne: *Vnam e ovile & unicam eis pastorem.* In hac etateque potestatibus duos esse gladios, spiralem videlicet & temporalem, evangelicis dictis instruuntur. Nam dicentibus Apostoli: *Eccles gladii duo habet ex ecclesia feliciter, cum Apotholi loquerentur, non respondit Dominus nisi est, sed fatus.* Ceteri qui in potestate Petri temporalem gladium esse negat, male verham attendit Domini profectus. Convertite gladium eum in vaginam. Verus ergo est in potestate ecclesie, ipsarum feliciter gladius & materialis. Sed is quidem pro ecclesia, illi vero ab ecclesia exercendum. Illi sacerdotis, is manus Regum & militum, sed ad nutrum & patricium factoris. Oportet autem gladium esse sub gladio, & temporalem auctoritatem spirituali subiecti potestatibus. Nam dicuntur Apostolus: Non ergo potestis nisi a Deo: quia natus sum: a Deo ordinatus: non autem ordinatus efficit, nisi gladius eius lib-*

gladio, & tanquam inferior reducetur per alium imprama. Nam secundum B. Dionysium, Lex dominica est, infinita per media in supremâ redit. Non ergo secundum ordinem universi omnia aquæ & terrena, sed infinita per media, & inferiora per sapientia & ratione reducuntur. Spiritulementem & dignitatem dignitatem terrenam quamlibet praecellere posse, oportet tanquam clarissim nos fieri, quoniam ipsius imperialis antecellant. Quod etiam exercituum immensitate, & benedictione, & sanctificatione, ex ipsius potestis acceptance, ex ipsius rectum gubernatione, omnia possunt inueniuntur. Nam veritas certam, spiritualiter possunt terrenam potestatem infinitum habet, & potest: bona non fuerit: sic de ecclesia & ecclesiastica ratione verificatur vaticinidum Hierem: *Eccœ a cunctis hodiernis super gentes & regna: & excedens, quia superius, fornicari deviat terrena potestat, judicibus a potest: fornicari: sed si deviat, pirata minor, a lui operari.* Si vero suprema a solo Deo, non ab homine potest: cari: relinquit Apofolos, Spiritualis homo homo non omnipotens a nemine iudicatur. Exhauit hereticus: *Sed si fidati sit horum, & exercetis per homines potest humana, sed potius divina, ore divino denuo, potest suisque successoribus in ipso quoniam confusa fuit pars faveveris b. &c. Quicunque igitur hunc potest: & sic ordinatus restitutus, dei ordinatione restitutus, potest: et Manichaeus singulare esse principia, quod in libro I. Actuum iudicamus: quia (relinquit & Moysi) non principis, sed in principio octauum Deus crevit deus. Porro subtille Romano Pontifici omni auctoritate declaramus, id est, definitus & pronunciatus omnino esse de necessitate fatus. Dat Lateran. fundatus nostri Anno 3.*

CAP. II.

Predicti non deficiuntur, praefatos vobis manifesto: ut se ad curiam venirent, inde tunc est deinceps, ut per suos aliis ipsi & receptantes illos, excommunicantes. Joannes XXII.

VII predicatorum incepit discutere primi & fini- plicias simulacionibus obvia, & obiecta ad Cato: *Si vicarium indevenis, religiosum est quippe constare, non inimicorum arguenda, sicut reverentiam filiorum legitima, lucem puritas, firmosque mentis opem proba- fuisse, ut sunt vita mundi, fama clari, prohoda nobis ut exemplum. Verum qui a ipsorum querentibus rati- digniorum haberet affectus, eo vano prouocari, hunc ut dixerimus perniciose temerari: quod (rebus contra nos) sanctitatis abieciis diffunditudo habuit, ut membra suis fedibus partes se transeverant: Quintus & deinde Apofolicanus clanculo, nobis novis necem- to & quod uenerat, venisse, taurasse, daturasse, datur- cantur: nos ne racentibus nobis non praefici possimus, ne moribus invaleat, dum propter credidimus, quod in- catum, sicutum, quod impunis. Omnipotens deus, quod in- perioribusque prizatis fab' oblatione omni habet inhibemus, ne abique rationabilis causa omnes possimus vel alia, extra suam evitamus & discedere a fini- clam (mutatis habitibus) limites inducere possimus. Inhibemus etiam ne qui Episcoporum de ipsorum ipso- rum fornicatione latenter (propter habita crimina- to) venientes ad curiam, deinceps (Romani Pontificis) praefentari optinetibus, vel latenter ab eo credidimus, sententia non obtemperant. Si omnes homines re- rum & superiorum humanorum non inveniuntur, & absque plus somniorum traductores extinerint, & absque plus somniorum recedebant licentia concedit, coniuge non habentur, eadem nec non si qui scienter receperint ambi-*

^a Cantus. ^b P. Petri. ^c I. Ioh. 19. ^d Ioh. 21.^e Ioh. 10. ^f Matth. 26. ^g Rom. 13.

ad confidim eisdem Romano Pontifici, vel aliqui per quem hoc ipsum ad eis crediderint deduci notitiam, non sufficiat curaverint (etiam si episcopali, archiepiscopali, purissimis vel quavis alia dignitate præstulgeant) eos excommunicatione sententia immodum.

CAP. III.

Præstat ad curiam non debet more noctua latenter venire, ne ad finem papali licentia recedere: alia infideles iudicantur, & semper excommunicatio ligatur.

Iohannes XXII.

Etsi debeat quoslibet subdituum curam exercere hoc.

Et idem, & per omnia velut lucis filios ambulare; hoc

principio ab ipsi exigitur, qui constituti per altius

notitiam dignitatis ut in specula, circa commissas fibi ple-

ti palmonum simili & custodam partes implice tenentes,

& tota ipsi laudabilium operum exemplo lucere.

Ad nostrum fane pervenit auditum, quod nonnulli pon-

nibili prædicti dignitate, gregum suorum custodiare ne-

gigant, & absiorientes lucem, tamquam filii tenebra-

no, non reverent se ab oculum suorum cura, mercenarii

non, tempore longo subducere, & pontifici dignitati

rebus non erubescunt vagari per devia sub habitibus

unimotis, & contemptu de exhibendo patribus & su-

punctis honoris percepto, sic abjecti & indecori inter-

dui ad fedem Apollonicae clauiculae declinare prædi-

ctus, ut more noctua, cuius intutum nos illuminat,

luc etas, de dislatentes, horis tenebrarum, quos suis

subiectis conformari desideris, visitant, fuos eis evi-

ciones conepuanis, & compunctiones forsan illi-

bus adevrionis & alios pectrantes, & demum abu-

de non aliisque nobilis sedis prædicti contemptu, reve-

re tam confusa, quam debita, non exhibita Romano

Pontifici, & ab ipso petitia licentia non obtenta) rece-

derunt. Non igitur & ipsius sedis honoris in hac parte

quiescere, ac talium insolentias faciem imponere cupie-

ntur de leuitate nostrorum confitio, generali prohibemus

autem, ne ex cetero præstal aliqui fine ful superioris li-

gitur, pro negotiis ecclæsia libi commixtæ, extra suam

decimam audeat pernoctare, sicut statuerunt, ut qui

quaque Pontifices ad Romanam curiam venienti papale-

palium primatus vifiter, ad Papam (si hoc patiatur tem-

poni oportunitas) iuratur, ac coegerentiam confuse-

re & debitam exhibitum eidem, & nullatenus recessilia-

ria curia, nisi ab ipso super hoc petita licentia & ob-

serata. Quid & fecus a quoquam super his fuerit, atten-

tum, non quicunque prælatos, quamvis etiam patri-

itali dignitate fulgentes, sic ad eadem accedentes, & ab

illis (a predictis) recedentes, necnon quiclibet alios;

qui tales apud fedem ipsam receptare præsumperint, nisi

aut recipiunt huiusmodi eidem Romano Pontifici

supplicaverint adventum illorum, decennium, coiplo

rum infidelitatis incurrere, ac excommunicationis sen-

tentia subiaceat. Nulli ergo &c.

DE TREVGA ET PACE.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Ex istis Papa volenti disorditario ex pragmatica sanctione fabri-

comitatu, ordinariis regni Francie ad conferenda beneficia & po-

nitutis concedens, lex gratias sibi resinet. Be-

neficiis Cardinalium & eorum qui Cardinali sunt familiare in re-

go Francie & eis suis suis dictionibus siq[ue] ad certum tempore refor-

mat. Et beneficia premevenerunt sibi, sicut deinceps, & ostendunt.

Causa huiusmodi in persona infinita velut partibus terminorum, ex quibus

ex infinitis (non in una causa) vetus appellari. Quid de-

causa in diversis partibus faciendum sit narrare. Se autem eadem

causa in diversis partibus diversi respectibus traditam, quoniam patro-

te mandata sit, dicere restatur. Taxas beneficiorum editis è Ioanne

*XXXII, servandas confit. Tandem tempus ponit, insta quid: vult ista acceptari & servari. Etsi autem quod huiusmodi concorda-
ta, tunc quoniam tunc communis & decretu Confab. & Bafibm. con-
traria, non sunt effellum formis.*

Sixtus IV.

*A*nd universalis ecclesiæ reglemen divina disposi-
tione clementia vocatis, inter alia pro communi-
satione populorum votiva dilectione nō occurrit
præstantius, quam exuta inter personas ecclesiasticas
(principis tenebrarum altitia) discordiarum somenta
per nostræ sollicitudinis occurrsum protinus extingue-
re ut (cautius altercatione salubriter evulsi seminibus) pa-
cis & tranquillitatis dulcedinem inter creditos nobis po-
pulus (divina nobis afflita grata) imponere & con-
servare valeamus. Cupientes itaque ut suscitare retro-
temporibus discordia (pro dolor) in regno Francie,
Delphinatu, aliisque terris & dominis charissimi in Chil-
ea filii nostri Ludovicus Francorum Regis illustris, inter
nonnullas ex eisdem personas, occasione cuiusdam con-
suetudinis, quæ in eodem regno diutius inolevit, quæ
persona predicta pragmaticam sanctionem vocant, ea si
(quod abit) majora somenta fumeret, damnæ pariter &
graviora scandala, periculaque subfrequenter, fine de-
bet claudatur, & totaliter fecundatur. Autoritate A-
postolica ex certa scientia de fratribus nostrorum con-
filio omnibus & singulis prælatis & aliis personis eccle-
siasticis regni, Delphinatus, terrarum & dominiorum
corundem, ad quos dignitatem, aliorumque beneficio-
rum ecclesiasticorum, terrarum & dominiorum corun-
dem collatio, provisio, presentatio, electio, seu curvia
alia dispositio pertinet: de quibusvis dignitatibus, perfe-
nitibus, administrationibus, officiis, canoniciatis, &
præbendis, nec non aliis beneficiis ecclesiasticis, cum
cura & fine cura, feclaribus & regularibus, ad eorum
collationem, provisorem, presentacionem, electio-
nem, seu quanvis aliam dispositionem pertinentibus,
quæ deinceps in Februario, Aprilio, Junio, Augosto, Octo-
bris & Decembrio mensibus futuris, perpetuis temporibus
vacare contigerit (dummodo dispositioni) Apollonicae
ex aliquali generali referentia in corpore juris clau-
sa, aut per alaram ex constitutionibus foliicium recorda-
tionem Benedicti XIII, quæ incipit, Ad regimen aut Ioh-
annis XXII, Romanorum Pontificum prædecessor, nostrorum
que incipit, Exceribitis, seu constitutiones & re-
gulas cancellarie Apostolice per nos super hoc editas
referentia generaliter non existant) penitus ac si aliquis
a fede Apostolica, vel ejus legatis expectativa literæ non
emanasset, liberè disponendi facultatem concedimus
per praefates. Et quia isti summi Pontifices præcesser-
unt, non confutaverunt le in concessionibus gratiarum expe-
tituarum a personis benemeritis exhibere liberaliter,
nostræ intentionis existit concedere in regno, Delphi-
nat, terris & dominis regni huiusmodi, ultra gratias
expectativas per nos in eisdem regno, Delphinatus, ter-
ris & dominis concessas (quibus in aliquo prejudicium
non intendimus per praefates, quæcumque in suo robore
permanente volumus) lex personis idoneis regnicolis,
sive alias gratias expectativas ad qualilibet collationem,
provisionem, presentacionem, seu quanvis aliam dispo-
sitionem signatu ex prælatis & aliis personis prædictis.
Ex quibusvis fex gratiis, duæ gratias expectativas
conceduntur duobus clericis regnicolis idoneis, pro
quibus Rex ipse, & charissima in Christo filia nostra Re-
gina, ac dilectus filius nobilis vir Delphinus Vienensis.
nec non magistris & presidentibus ac aliis officiariis, in ali-
que ex parlamentis Regis epistola regni nobis super hoc
unanimiter supplicabantur, qui duo nominati per Regem

*a Gratias expeditivas, & mandata de providingo nomine
amplius concedit decretu Cœ. T. S. 2. q. de refor. c. 19.*

Nnn

¶ Regnam, Delphinum, magistris, praesidentibus, & officiariis prefatis gaudente praerogativis ad instar familiaum nostrorum continuorum commensalium. Ipsisque sex gratias confimpit, alias sex gratias familiis, alias sex gratias personis idoneis modo & forma praemissis concedere intendimus. Volumus autem, ac ejusdem auctoritate & tenore praefentum decernimus & declaramus, beneficia, quæ venerabilium fratum nostrorum sanctæ Rom. Eccles. Cardinalium familiare continui complementales eorum familiaritate durante in regno, Delphinatu, terris, & dominis prefatis oblinient, & in posterum obtinebunt, dispositioni Apostolica: in posterum censeri reservata, quandiu duxerat Cardinalem prefati vitam duxerint in humanis, ac post obitum corundem Cardinalem per sex annos continuæ sequentes. Quibus quidem sex annis clausi, alii ad quos corundem beneficiorum collatio, prævio, praefentatio, electio, seu quavis alia dispositio alias pertinet, de beneficiis familiarium hujusmodi in regno, Delphinatu, terris, & dominis prefatis consenserit, in predictis mensibus disponere, valeant, hujusmodi reservatione non obstante. Concedimus etiam, quod beneficiorum, qui promovendi per nos, dignitates, seu beneficia consistorialia ipsarum privationum per nos de eorum personis faciendis obtinebunt, ac in quibus, & ad quæ jux eis quomodolibet compotis, ac competere poterit per promotiones ad dignitates, & alia beneficia consistorialia predicta, ac munus consecrationis eidem promovendis impendendum, seu lapsum temporis de consecrandis Episcopis à sacris canonibus definiti vacaturorum, si promotiones ipsæ in aliquo ex supradictis mensibus fiant, nisi beneficia ipsa efficiat aliis dispositioni Apostolice (ut preferitur) reservata, ad prefatos & personas supradictas. Si vero in aliis mensibus promotiones eidem fieri contingat, ad nos & Romanos Pontifices successores nostros collatio, prævio, & omnimodo dispositio pertinet. Et quoniam sed. Apoll. notariorum magnus reperitur numerus, eorumdem notariorum, qui habitum per ejusdem fedis notarios gefari solitum publice & continuè gefant, & in posterum gestabunt, beneficia in eidem regno, Delphinatu, & terris consenserit, duxatxat censuram reservata: quodque omnes & singulis causa beneficiorum in partibus eorum judicibus competentibusque ad definitivam inclusivam in prima duxatxat instantia, in qua nulli ante definitivam licet appellare, nec appellatio (si fuerit emissa) debeat admitti, nisi ab intercessorio, vel à gravamine negotio principale minime concerne, quod non possit per appellationem a definitiva sententia reparari. In aliis vero instantiis curia trajectent, cognoscantur, & fine debito terminentur. Causa vero beneficiorum pendencies in dicta curia inter nos, aut dictorum Cardinalium familiare continuum commensalia, ipsi Cardinalem in eadem curia praefentibus seu in aliqua legatione, aut recretions causa fecendentibus, necnon prefata fedis officiales, officia alii exercentes, aut alios præmissis, qui per sex mens curiam praedictam secuti sunt, & sequuntur praesenti, curiales, & quoquaque alios eorum adversarios, super quibusvis beneficiorum eidem adversarii auctoritate ordinaria collatis, per illos, quibus commissione, reperiuntur, seu alios per nos ad id deputatos, seu etiam deputandos judices audiantur, cognoscantur, decidantur, finique debito terminentur, ac executioni debita demandentur. Cetera vero similes causa beneficiorum inter quoquaque alios pendencies, & quæ quibusvis judicibus, seu auditoribus commissione reperiuntur, aliquibus judicibus competentibus in regno Francie, auctoritate Apostolica comituntur audienda, & cognoscenda, decidenda, & fine debito terminanda, cum necessaria

carundem caufarum advocacyone. Fratres, qui aliquid ex supradictis causis in eadem Romana causa habeant, & diversis ceteris ipsius regi tisper postulatio transactantur: volumus, quod in eisdem causis diversis curitis super petitorio & postulatio iuste, & ceteris contextu pendebitis (superpetitorio, & ceteris, per hoc lati) in postulatio in curia corundem cum, coram quibus causa postulatio pendebitis procedat, caufaque ipsa super hujusmodi postulatio inter biennium terminetur, & finians. Alioquin biennio elapse licet partibus ipsa processus postulatio, & ultrem dictis causis expeditus super postulatio, aut hujusmodi biennio elapse altera partem responsum coram iudice competenti, auctoritate Apostolica approbito, poterit jux sum proposito, iisque Apostolica dextra in aliud biennium causam in penitus terminare. Quod si non fecerit, causa ipsa ab eorum, & his penitus extinta ceteratur. Et si fratres alii corundem iudicium cuiusvis ibi committit super mutationem malitiosi prorogare aut differe præcepimus, excommunicationis & omnium beneficiorum privationis poenas ipso facto incurat, à quæ quidem excommunicationis poena aboliti nequeant, nisi a nobis le fucessoribus nostris Rom. Pontificibus, per quam in mortis articulo 4: quodque de eato in litem apud diuidendi in regno Francie, Delphinatu, & terra nostra dominis prædictis servente taxe fuerit hoc dicitur. Ioan. XXII. Papam præfatum, & excusat, si quædam corrugantur. Et quia propter afflictionem generalis ecclesiæ, dum vacanci gravatus in taxa etiam remuneratione Concilio Constat, quod reducia eti ad modicum nonnulla taxæ, quod gravatus in eadem taxa prædicta non movendis solvat communia, & ministris ferentibus ex Gallia annataria vocant: tamquam pro ea remuneratione fructuum ecclesie & monasteri, alioquin pro iustis, eaque indecna Cancellaria, & cancri Apostolica inviolabiliter observari mandamus. Et quia ex supradictis concessionibus regnum ac Regem nostrum Iesum charitate complexi, ceterendum est in numero ac in devotos & obedientes erga famam Romana exhibeant. Quare volumus, & eisque auctoritate nomine statutimus, quod præfatus Rex inter quasque mensas præmissas acceptare & obseverare, ac in regno, Delphinatu & dominis hujusmodi obsevari fieri, nec non intra alios duos prefatos quoniam immediate iacentiæ præmissis super acceptatione & obseveratione, aliquis præmissis omnibus & singulis per suas patentes litteras non fedem præfamat certificare temet. Alioquin presentes literæ, & inde securi quæcumque his causa invenientur, & inde securi roboris vel momenti. Non enim ecclesiæ decenimmo & inane, si fecerit his ita quogam quisvis auctoritate scienti fieri ignoranter contraria ostentari. Nulli ergo omnino lignorium litterarum prægiamin nostrarum concessionis, inventio, voluntatis, constitutions, declarations, induit, mandat, & dicitur infringere, & ei auctu temerario contrarie. Si quædam hinc attendat præsumpti, indagationem temporis Dei, & bestiorum. Veri & Pauli Apostolorum esse noverit incursum. Datum Roma apud S. Petrum Anno incarnationis Domine, 1472, septimo Idus Aug. Pontificis Anno 1.

CAP. II.
Diffordas inter religiosas mendicantes, & nichil parochialium rectores in partibus Germania, quæ sibi legatis communis, per eos sibi certa forma & modo in partibus

a In mortis articulo nulla est causa reprobare: apud eos omnes sacerdotes quilibet pontantes a præfici passim & confessari absolvere possunt: Con. Trid. Sec. 14, 6, 7, de cœpi reservations,

^a Vide Conc. Trid. Sec. 24. de reform. 6, 22.

235
etiam conversa sunt: quam Romanus Pont. confirmat, paciuentes
sua excommunicationis illam a praedato observari.

Sicutus 4 V.

Viles illius a. qui super petram adiuvavit ecclesiam
fiam (meritis licet in sufficientibus) genentes in tenuis & per eum immaculata vestigia (quantum nobis ex alio concediuit) incedere fatigentes, inter Christi fidem
et quoslibet, & praeferunt fuis uno atque eodem facili-
tate extilio nobiscum Deo militantes, pacem & chari-
tatem inducere, & inducunt confovere, vigilanti folli-
cione meditamus affidit, & que illi contraria sunt
fides vigilans pastoralis nosca possit submove-
re, prout rerum & temporum circumstantia id non im-
minto expofere dignoscuntur. Nuper siquidem pro-
pue tam venerabilium fratrum nostrorum Maga-
nus & Treverorum Archiepiscoporum, ac Heribipol. &
Romani. & Spirens. Episcoporum, quam dilecti filii
nobis viri Philippi Comitis Palatini Rheni, & Duci Bi-
vini, qui unus ex electoribus Romanorum Imperii exiit,
ad nostrum pervenit auditum, quod inter dilectos fi-
los predicationum minorum, & Carmelitarum ordinum
Benedictores, & nonnullos parochialium reffores, & a
illis etiam ecclaeſiarum praedatoſ, infiſigante illo qui tan-
quam leo rugiens circuit, quatenus quemdeveret, in par-
ochia Germaniae, & praeferunt in opido Eſlingen. Con-
tra hoc, ſuſiata fuit nonnulla diſſentionum &
ſcandalorum fomenta, ex certis cauſis iunc nobis expre-
ſa, que nifi per vigiliam pastoralis officii celestier
ſucceſſum, poſſent ad scandalum non modicum Chri-
ſti fidem illarum partium faciliter pervenire. Nos
igit attendentes, quod ſacraſanda Rom. ecd. ab eius
ſtatim primaeva in ordine ſacerdotali, quem Pe-
tro Apollonius, & eius ſucceſſores obſervarunt, inſtitui-
& per viros providos & ſacerdotes virtuosos adau-
ta, & longissimis temporibus feliciter conſervata exiit.
Ratiocine animadvertere, quod hodiernis tempo-
ris hominum crecenti malitia, nifi ager dominicus
cubitalis idoneis, buccinatioibus Spiritus Sancti, &
præceptis verbis Dei (qui præter ceteros in ordinibus
tumidum mendicantium gratia afflentis divina in co-
pio numero reperientur) affidit colereetur, veſtibus
& ſentibus vitorum omnium celeſter obſer-
vatur: non potius non ab intimis cordis noſtri dolore-
bus, modi inter tales viros, qui ſe mutua charitate dilig-
e, & alterius (iuxta Apollonius b.) onera portare
deberent, diſcordia ſeminarum excitatorem. Vnde
cum vellemus ſuper his ea qua decet maturitate conſi-
lato, venerabilibus fratribus noſtriſ Guilielmo Hoff-
& Angelo Præmetin. Episcopis, & dilectis filiis no-
biſi Iallano tituli S. Petri ad vincula, & Petro tituli S.
Illiſ prefreyens Cardinalibus, viva vocis oracula com-
muniſ & mandauimus, ut à ſingulis paribus predi-
cioſ, vel eorum procuratoribus legitimi, auditis hinc
propositis, inter eas concordiam traharent. Qui
quod Epileopi & Cardinales ſtatutis loco & tempo-
ri convocatis, auditi & intellexiſ paribus predi-
(ut præferunt) & in premisſis graviter & conſulete pro-
cedentes, partes ipsas de communi eaudem conſen-
ti concordiam inſta ſcriptam perduixerunt. Videleſt
quod ipſi parochianis Sacerdotes de cetero nondicunt a
mendicantibus karere, procelleſ, cum in veritate ſe-
dē nobis fit illuminata, & ecclesia exaltata per eisdem
la præferunt per ordinis predicatorum & minorum, ut
intervaleant. Quodque fratres mendicantes non prædi-
cata, populus parochianos non teneri audire missam in
parochiis diebus ſeffiſ & dominicis, cum jure in

ſit cautum illis diebus parochianos teneri audire missam
in eorum parochiali ecclesia: niſi forsan ex honesta cauſa
ab ipſa ecclesia ſe abſentiarent: quodque etiam nec
fratres, nec curati inducant aliquo modo laicos ad eli-
gendum ſepulchrum apud eos, & bene caveant propter
ponas, quas imponunt canones, cum ſi libera. Quod-
etiam ipſi mendicantes deſiſtant prædicare, quod paro-
chiani non ſint obligati, ſaltem in paſchate proprio con-
ſerti ſacerdoti: quia de jure a tenetur parochianus (fa-
tem in paſchate) proprio conſerti ſacerdoti. Per hoc
tamen ipſi fratres mendicantes non conſentant exclusi
que minus ſecondum juris communis & privilegiorum
evidem, conceſſorum diſpoſitionem, confeſſiones audi-
& penitentias in jungere valeant. Quod etiam de cate-
ro inter ipſos fratres mendicantes & curatos, quod effe-
ctum prædicandi, horas cantandi, & campanas pulsan-
di, ſeruerūt conſuetudinā antiqua, que temporebus anti-
quis ſervata fuſi in iplo oppido Eſlingen. Et calu, quo
veniat aliqua occaſio ſive neceſſitas, non ſia conſumta-
tio temporis, vel horæ, in iplo prædicacionibus ſiendiſ:
niſi de conſentij partium. Quoq; etiam ipſi fratres in fer-
monibus eoruſ non deſrahant praedatis, & reſtoribus paro-
chialium eccleſiarum: Neq; etiam populos à ſuſarum ecle-
ſiarum parochianis frequenția & accessu abſtrahant, ave-
retrahant quoq; modo. Et vicevera ipſi ceſtores & pe-
lati aliquo modo non deſrahant mendicantibus, ſed illum
faſorem, quem poſſunt, eis impendant, & in omnibus &
per omnia prætent: ita, ut vera unitas & pereſſa chari-
tas inter eos offendatur. Nos itaque illius vicegeren-
tis in terra, qui Apoſtolus ſuis dixit b. Pacem meam
dabo vobis, pacem meam relinquo vobis: cupientes ſuper
hiſ ſuſopportuſ provideri, moſ proprii, non ad aliquid
ſuper hoc nobis oblate petiſionis inſtantiam, fed de no-
ſra certa ciencia & mera voluntate, concordiam prædi-
cam, ac omnia & ſingula per præfatos Episcopos & Car-
dinales ordinata (ad hoc, ut perpetuo incoſcius perſiſ-
tant) auſtoritate Apoſtolica, & ex certa noſra ciencia
approbanus, & conſirmamus, ac viribus perpetuo ſuſi-
teter debet determinari. Supplentes omnes & ſinguli
nos defectus, tam juris, quam facti, il qui forſan interve-
neſurum in eisdem. Injuſgentes nihilominus Archiepi-
ſcopis, Episcopis, plebanis, reſtoribus, curatis, necon-
prioribus, gardianis, & ſingulis fratribus ordinum men-
dicantium, ſub poena excommunicationis late ſententiaz,
quoniam contra facientes & quemlibet eorum contraſaci-
tem incurreſt volumus, eo iplo, a qua abſolvi nequeant,
niſi de expreſſo conſentij partiaſa, & debita faſiſaſio-
ne prævia, inviolabiliter obſeruantur. Et quantum in eis
eft, ab aliis obſeruantur faciant. Et inſuper quaſcunq;
lities & cauſas, coram quibufque cauſazum palati ſuſ-
Apoſtolici auditoriis, ſeu alibi, occaſione præmissa-
m, inter dilectos filios Decanum & capitulum ecle-
ſiarum Spirens, & curatum dicti oppidi, ac fratres predi-
catores indecis pendentes: illarum ſtatus, tenores, & formas
& in eis geſta & aſtituta, præſentibus pro expreſſis ha-
bentes, ad nos harum ſerie motu, ciencia & auſtoritate
prædiſis advoſamus, & item feſtiles ipsa penitus ex-
tinguiuimus: Et ambabus paribus prædiſiſit huiusmo-
di conſiderib; per ſequentes, perpetuum ſilenciu-
m imponimus: Non obſtantibus conſtitutionibus &
ordinationibus Apoſtolis, ac privilegiis eisdem frat-
ribus genete vel in ſpecie conſelli, exterisque contra-
riis quibufque. Nulli ergo, &c. Datum Romam apud
S. Petrum, Anno incarnationis Domini, 1478. XV. Cal.
Iulii. Pontif. noſt. Anno 7.

a Cap. omniſ utriuſq; exiua, de pen. & repiſ.

b Ioan. 140.

FINIS LIBRI PRIMI.

Nona 2